

Gourvil : Soniou nevez ha soniou koz, dastumet ha kanet gand Fañch Gourvil ; (1930)
N'eo ket bet lakaet an notennoù muzik gand Gourvil.

Taolenn

Berthou : Ti-kaniri Breiz.

Gourvil : Hob y deri dando

Ar Boutaouer Koad

Koestskau (Jacob : Plistin 1867 – Plistin 1955): Pell a Vreiz-Izel

Ano oberour ebed : Ar pillaouer

Ano oberour ebed : Ar hloareg nehet

E. D'Herbais : Dousig koant (troet diwar ar hembraeg). (*Rosko 1864 – Pariz 1936*)

E. D'Herbais : Son ar bloaz nevez

Titr ebed, nag oberour

E. D'Herbais : Paotred Rosko

Ano oberour ebed : Ar bonomig

Berthou : Kan gourenerien Vreiz

J. Quéré : Matilin an dall

Ano oberour ebed : Julig ar Ververo

Paotr Treoure : Va zi bihan

Ti-kaniri Breiz.

Ni 'zo deut da gana hirie
 'Vel en amzer goz,
Pa oa 'uz d'ar vro dorn Doue
 O rei e vennoz,
En amzer ma oa Breiz-Izel
Eur vro gaer hag eur vro zantel...
 Deuit a-leiz,
'Barz en Ti-Kaniri Breiz !

Ni on-deus savet an ti-mañ
 E-kreiz an dachenn.
N'eus moger 'bed en-dro dezañ,
 Hag evid toenn
Nan eus nemed bolz an neñvou
Pe ar gwez, pe ar goabrennou.
 Deuit a-leiz,
'Barz an ti-Kaniri Breiz !

Ni 'fell deom e vo adsavet
 An oll bardoniou,
Ha 'vel gwechall e vo kanet
 Gwerziou ha soniou,
Argaset ar skweriou hudur,
Kemeret ar wir blijadur.
 Deuit a-leiz
'Barz en Ti-Kaniri Breiz !

Tostait 'ta braz ha bihan,
 Pinvidig ha paour,
Ne ganom ket evid arhant,
 Kennebeud 'vid aour...
Ni a ro on foan, on amzer,
'Vid Breiz-Izel hag he braster.
 Deuit a-leiz
'Barz en Ti-Kaniri Breiz !

Amañ 'ta e klevfet meuli
 'Pez a dle sevel
An deneou mad en dudi
 'Vel war ziou askell :
Ar fallagriez diskuillet
A vo taolet d'an droug-spered.
 Deuit a-leiz
'Barz en Ti-Kaniri Breiz !

Ar furnez hag ar wirionez
 Argaset dre-oll,

Siwqaz, en on amzer nevez,
Gand an dud diroll,
Ganeom e vo skoaziet bepred
A-eneb da vistri ar Bed.
Deuit a-leiz
'Barz en Ti-Kaniri Breiz !

Evid divenn on hoz herez¹,
Dreist-oll feiz ha yez,
Ni 'ya en Breiz dre bep parrez,
Heb doujañs na mez,
'Vel ar beorien ni 'oar bale
Ha kousked war blouz 'vid gwele,
Deuit a-leiz
'Barz en Ti-Kaniri Breiz !

Mar 'po bet eun tamm plijadur,
Pa'rrufet er gêr ;
D'ho re goz ha d'ho krouadur,
Kanit 'ta emberr
Eur werz dusiuz pe eru zon,
Evid maz saillo o halon,
En o hreiz,
Dre garantez evid Breiz.

Erwan Berthou

¹ on hoz herez : on herez koz.

Hob y deri dando

(Troet diwar ar hembraeg gand Fañch Gourvil).

Me am-boea eur vestrez saoez ,
Hob y deri dando...
Penn melen, teod hir ha lucez,
Yannig a gan atao !
Med pa gomzen a zimezi,
Yannig, Yann,
O ! nann, ne rin ket ar fazi,
Yann gamm, paotr e vamm,
A glask bepred ar gwella tamm,
Yann gamm, paotr e vamm,
En-dije tapet eur pezh lamm !

Heñvel 'oa he mouez o kana,
Hob y deri dando...
Ouz eur goz vuoh o vleja,
Yannig a gan atao !
Pe ouz eur hoz ki oh harzal,
Yannig, Yann,
Eet e damm askorn gand eun all ;
Yann gamm, paotr e vamm,
A glask bepred ar gwella tamm,
Yann gamm, paotr e vamm,
En-dije tapet eur pezh lamm !

Dreist ar mor e nij va halon,
Hob y deri dando...
'Trezeg va mestrez ken mignon,
Yannig a gan atao !
'Trezeg an êl a garante'
Yannig, Yann,
A zo 'barz va zoñjou noz-de',
Yann gamm, paotr e vamm
A glask bepred ar gwella tamm,
Yann gamm, paotr e vamm,
En-dije tapet eru pezh lamm !

Ar Boutaouer Koad

Selaouit oll 'ta, selaouet²,
Trañ lar direno,
Eur zon a zo nevez savet,
Trañ lar dira lañla,
Trañ lar direno.

Eur zon 'zo nevez savet,
D'eur boutaouer koad eo bet greet.

Savet eo d'eur boutaouer koad
A zo o chom e-kreiz ar hoad.

E lochenn blouz a zo braveet
Gand gwiad kevnid ha maged.

« Penaoz kas dezañ e verenn
Pa n'ouzon hent na gwenojenn ? »

« Pignit aze war ar hleuz all,
Ha c'hwi 'glevo trouz e vouhal.

Trouz e vouhal hag e dalar
O vond en-dro prim ha dispar... »

Ar boutaouer a zo laouen
Hag a hwitell a-bouez e benn.

« Petra 'zegasez da zebri ?
Digor da baner ma welin. »

« N'am-eus gallet degas fenez
Nemed krampouez ha bara groz. »

« Pinvidikoh 'vezfom moarvad,
Pa 'mo greet va boutou-koad.

Ha disul vintin a mefom
Kig sall ha gwin, pezh a garfom.

(Ano oberour ebed). Savet e vefe bet, marteze, gand Laterre (Karahza 1887 – Pariz 1918)

² selaouet : selaouit (tregerieg), evid ar rim.

Pell a Vreiz-Izel

I

Pell a Vreiz-Izel, va bro garet,
Pell diouz he neñv,
Va halon baour a zo glaharet
Ha trist ivez va ene.
Kaer am-eus bale ha redeg bro,
Dre an oll-ved,
N'hellan kaved levenez em zro
Pell a Vreiz-Izel garet.

Diskan

N'eus forz peleh e tremenan
Me 'zo divroet,
O ! va doue, penaoz e vevan,
Pell a Vreiz-Izel garet !...

II

Bet on e Pariz hag en Rouañ,
Ha pelloh c'hoaz,
Gwelet 'm-eus ar hêriou ar haerrañ
Hag a zo bet biskoaz.
Er Frañs, er Spagn, en Bro ar Zaozon,
'M-eus baleet,
Hag an hirnez a vroud va halon,
Pell a Vreiz-Izel garet.

III

En Breiz-Izel em-eus va breudeur,
Ouz va gortoz.
Va mamm ha va dous en dizesper
O ouela din deiz ha noz.
En Breiz emañ an douar santel,
Va zad kousket,
Ha me ivez, 'fell ket din mervel
Pell a Vreiz-Izel garet.

(Heñveleket ouz an amerikaneg gand F. Koetskau).

Ar pillaouer

Va zad en-deus va dimezet,
D'eur hoz flêriuz pillaouer,
E Lokovret ez eo ganet,
E komanant Toull al Laer.

Diskan

Foei ! foei ! foei !, va zammig aotrou,
Gand e stoup hag e billou !

Tri devez goude va eured
En em gav foar Landerne,
Ha va lapous, prim dihunet,
A zaill e-mêz e wele.

Drailla 'ra eun hanter pater,
Tana 'ra e gorn-butun,
Tapoud 'ra e grog-pouezer
Evid mond war hent Sizun.

Pa oa hanternoz sonet
En iliz vraz ar Fouille',
Me 'oa intañvez glaharet,
Va-unan 'barz em gwele.

Kavet en-doa kamaraded
En eur vond da billaoua,
E oll arhant en-doa fouetet
Ha tamm pillou 'betd n'en-doa...

Pa 'z a Yannig d'ar pardonieu,
Atao e vez mezo-dall ;
Prest e oa da goll e vragou
En Lokevred en deiz all.

Mond a ra d'ar vilin-baper
Gand eur zahadig pillou,
Kalz buannoh eged eul laer
Rag preset eo an deliou.

Pa zeuio ar hiz er vro-mañ
Da derri an dimeziou,
Me a yelo en eur gana
Pell diouz paotred ar pillou.

Pa zeuio karrig an Ankou
D'ober e dro er vro-mañ
Me a gerzo war e roudou
Hag hen pedo d'her samma.

P'en-devo an Ankou bountet
En toull ar hoz pillaouer,
Me a yelo en eur gana
Da gomanant Toull al Laer.

Maro eo va zammig aotrou
War e stoup hage billou !

Komzet 'vo d'an aotrou person
Dezu ar flêriuz pillaouer
'Vid ma kano al Libera
Ha ouspenn al Lib-e-rer³.

(Ano oberour ebed).

³ rer : reor, evdi ar rim.

Ar hloareg nehet

I

Kalz amzer am-eus kollet,
Tra la la la la ladira toleno,
Kalz amzer am-eus kollet,
Ha studia n'am-esu ket greet.

Beaucoup de temps j'ai perdu,
Tra la la la...
Beaucoup de temps j'ai perdu,
Etudier je n'ai pas pu.

Multum temporis perdidit
Tra la la...
Multum temporis perdidit
Et studere non potuit.

II

Abalamour d'eun dimezell
Tra la la...
Abalamour d'eun dimezell,
A-greiz va halon a garen.

Pour une jeune fille que j'aimais,
Que de tout mon cœur j'adorais.

Propter quandam filiolum
Quam tote corde amabam.

III

'Barz ar Ru Nevez e chome
Hag aliez din e lare :

Dans la Rue Neuve ell' demeurait
Et souvent elle me disait :

In Via Nova manebat,
Sepeque mihi dicebat :

IV

Petra 'rez 'barz ar skolachou,
Mar dleom beza priedou ?

Dans le collège que faites-vous,
Si nous devons être époux ?

Quid facis in collegio
Si mihi fueris sponso ?

V

‘Barz ar gêr-mañ zo soudarded,
Kemer’t unan ha va lezet⁴.

Dans cette ville y a des soldats,
Prenez en un et laissez moi.

*Sunt milites in hac urbe,
Cape unan dimitte me.*

VI

Deuz ho soudarded n’houlan ket,
Eur hloareg ‘rankin da gaved.

De vos soldats je ne veux pas,
Un doux clerc me possédera.

*De tuo milite nolo,
Sed clericum possidebo.*

VII

Petra ‘laro deom-ni on tud
Pa glevfont bugale vunud.

Mais que diront nos chers parents,
Quand ils entendront nos enfants.

*Quid dicent quopque parentes
Quando audient infantes.*

VIII

O houl’ bara digand tata
Ha boik boik boik digand mama ,

Demander du pain à leur père,
Ainsi que du lait à leur mère ?...

*Panem a patre petentes
Lac a matre postulantes ?...*

(Ano oberour ebed).

⁴ Kemer’t unan ha va lezet : tergerieg : kemerit unan ha va lezit.

Dousig koant

I

Lugerni 'ra 'r stered,
Dousig koant, Dousig koant !
Al loar 'zo dispaket,
Dousig koant !
Daelou perlez 'zo skuillet
War ar bokedou kousket,
Me, siwaz, 'zo ankeniet.
Dousig koant, Dousig koant !

II

'N êzenn noz a dremen,
Dousig koant, Dousig koant !
Sevel 'ra ar hlizenn,
Dousig koant !
Taol warnon, va harantez,
Eur zellig a drugarez ;
Me da gar gand follentez,
Dousig koant, Dousig koant !

III

Selaou 'ta va fedenn,
Dousig koant, Dousig koant !
Ma teho va anken,
Dousig koant !
Gra ma vo gwir va huñvre,
Ha ro ar peoh d'am ene,
Me 'vo evuruz neuze,
Dousig koant, Dousig koant !

(Troet diwar ar hembraeg gand E. D'Herbais).

Son ar bloaz nevez

Poent eo dit, bloaz koz milliget,

Tra, la la la la la la la la la...

Kuitaad ar bed ganez gwasket,

Tra, la la la la la la la la la...

Warhoaz e teuy ar bloaz nevez ;

Tra, la la la la la la la la la...

Ne devo gantañ 'med madelez

Tra, la la la la la la la la la...

Rei a hell deom plijaduriou,

Hag ivez kalz a drubuillou ;

Goulennom gantañ eürusted

Ha beza bepred unanet.

War a-dreñv an dristidigez,

Deom ar joa hag al levenez,

Stagom kelenn ouz on treustou

Hag evom chistr ken na fouletro !...

E. D'Herblais

Titre ebed, nag oberour

En Landevenneg
'Zo peder maouez evid eur gwenneg ;
An hini 'chom da varhata,
En-deus evid netra ;
Hag an hini a erru d'ar yaou,
A gav leiz ar hraou...

Notenn gand Gourvil :Lavared a reer ivez e-leh Landevenneg : E Lomikel an Trêzezeneg ;
Er Vogerieg ; 'Barz en Drenneg, hag all...

Paotred Rosko

I

N'eus par en Breiz-Izel da baotred Rosko.
Brudet int 'vid o nerz dre-oll 'barz ar vro,
Diwallit da goueza dindan o fao,
Ro, sko, sko mibin, sko kaled, sko atao !
Ouspenn labourerien dispar int ive',
Da houlou-deiz 'maint er-mêz o gwele....
Gwelit o⁵ bemdez en aochou tro-war-dro,
Kerkent ma vo tre, beteg ma vo lano,
O peillad bezin war ar reier garo,
Ro, sko, sko mibin, sko kaled, sko atao !

II

Kalz ijin o-deus ivez paotred Rosko,
Deuz Bro-Hall a-bez o-deus greet an dro,
'Vid gwerza o zrevad der ar marhajou,
Ro, sko, sko mibin, sko kaled, sko atao !
Dre Bariz, dre Vro-Zaoz o-deus tremenet,
Mond a raint hebdale beteg penn ar Bed...
Ar Roskoad, gand e vouez skiltr a youho :
« Patatez, ognon, brikoli, articho !
Dibabit, kemerit, an neb a garo... »
Ro, sko, sko mibin, sko kaled, sko atao !

III

N'eus ket lorhusoh eged paotred Rosko.
Gwalenn war o biz, c'hwez-vad war o bleo,
Voulouzenn ledan en-dro d'o zog kolo...
Ro, sko, sko mibin, sko kaled, sko atao !
Gand o dousig, pa'z eont d'ar pardonjou,
'Kargont he godell a bep sort madigou,
Anaoud a reont mad kement dañs a zo,
Ar ganaouenn ivez, 'blij eston dezo,
Evel-se, ar merhed 'zo pitill ganto,
Ro, sko, sko mibin, sko kaled, sko atao !

E. D'Herblais.

⁵ Gwelit o : Gwelit anezo

Ar bonomig

« Deboñjour deoh, Janedig,
Deboñjour a laran, bremañ,
Deboñjour a laran...
Peleh emañ ar Bonomig,
Pa n'emañ o tommañ, bremañ,
Peleh 'mañ ar Bonomig,
Pa n'emañ o tommañ ? »

« Emañ du-ze el liorz,
Oh evesaad an ed, me 'gred,
Oh evesaad an ed...
It d'e gaoud di, Kloaregig,
Ha n'ho refuzo ket.
Ne ray ket,
It d'e gaoud di, Kloaregig
Ha n'ho refuzo ket... »

« Deboñjour deoh, Bonomig,
Deboñjour a laran, bremañ,
Deboñjour a laran.
Koñje ho merh Janedig,
Ouzoh e houlennan, bremañ ;
Koñje ho merh Janedig,
Ouzoh e houlennan. »

« Evid sur, va merh Janed
Ne zimezo ket c'hoaz, evid c'hoaz,
Ne zimezo ket c'hoaz...
Chom a ray daou pe dri bloaz
Da roul an ebat c'hoaz, evid c'hoaz.
Chom a ray daou pe dri bloaz
Da roul an ebat c'hoaz. »

« Keuz ho-pezo, Bonomig,
Beza va refuzet, hag abred,
Beza va refuzet ;
C'hwi 'zeuy d'he hinnig din-me,
Mez n'he hemerin ket, ne rin ket...
C'hwi 'zeuy d'he hinnig din-me,
Mez n'he hemerin ket. »

« Dalit ho sah, Kloaregig,
Lakit hañ war ho skoaz ! o ! ya da !,
Lakit hañ war ho skoaz !
Koulz eo deoh e gaoud bremañ,
Evel e gaoud da vloaz, o ! ya da !
Koulz eo deoh e gaoud bremañ,
Evel e gaoud da vloaz ! »

Neuze ar hloaregig
Da gaved Janetoñ, oho o !
Da gaved Janetoñ :
« Eur pok deoh c’hwi, va dousig,
Ouzoh e houlenan, bremañ,
Eur pok deoh-c’hwi, va dousig
Ouzoh e houlenan... »

« E-leh eur pok, Kloaregig,
C’hwi ‘pezo daou ha tri, o ya ! c’hwi,
C’hwi ‘pezo daou ha tri,
Ha malloz d’ar gwall deodou
‘Zo kaoz d’on disparti, o ya ni !,
Ha malloz d’ar gwall deodou
‘Zo kaoz d’on disparti !... »

A-benn eun nebeud goude
Janed ‘zo chomet klañv, o ya, klañv !
Mar komañs ar Bonomig
Dond d’en em chagrinañ, hañ ! hañ ! hañ !
Mar komañs ar Bonomig
Dond d’en em chagrinañ...

Ha setu ar Bonomig
O vond da foueta bro, oho ho !
O vond da foueta bro,
Evid klask ar hloaregig,
Da gemer Janetoñ, ho ! ho ! ho !....
Evid klask ar hloaregig
Da gemer Janetoñ.

« Deboñjour deoh, Kloaregig,
Deboñjour a laran bremañ,
Deboñjour a laran.
Abaoe ‘z oh bet du-mañ,
Janed ‘zo chomet klañv, o ya klañv !
Abaoe ‘z oh bet du-mañ
Janed ‘zo chomet klañv ! »

« Laret ‘m-oa deoh, Bonomig,
Ho-pije va hlasket, hag abred,
Ho-pije va hlasket,
‘Teujeh d’he hinnig din-me,
Mez n’he hemerin ket, ne rin ket...
‘Teujeh d’he hinnig din-me,
Mez n’he hemerin ket... »

« Dalit ho sah, Bonomig,
Lakit hañ war ho skoaz, o ya da !

Lakit hañ war ho skoaz...
Koulz eo deoh e gaoud bremañ,
Evel e gaoud da vloaz, oa ya da !
Koulz eo deoh e gaoud bremañ,
Evel e gaoud da vloaz. »

Kan gourenerien Vreiz

(War eun ton kembraeg)

Ni 'zo paotred taer a Vreiz-Izel
A gar o mamm-vro dreist pep tra,
N'eus na mor, n'eus na tan na brezel
Hag a ve kap d'ober deom krena !

Diskan

Paotred Vreiz, gourenerien dispar,
Paotred Vreiz, gourenerien dispar,
Paotred Vreiz, n'eus 'vid o diskar !

Ar Vreiziz, a-viskoaz, da viken,
A zo digabestr ha divlamm ;
N'eus bremañ na pagan na kristen
Hag a ve kap da rei deom al lamm !

Gourenom ha kanom gand kalon,
Evel on tadou-koz gwechall,
Pa oa treh ar Vreiziz d'ar Zaozon,

C'hwez an te hag ar hafe
A zo gand merhed Landerne.

C'hwez an tiñ hag ar roz gwenn
A zo gnd merhed Lezneven.

C'hwez ar bezin hag ar brug
A zo gand merhed Terrug.

C'hwez ar bezin hag ar mor
A zo gand merhed an Arvor.

C'hwez ar baotred hag ar potañs
A zo gand merhed Rekouvrañs.

Matilin an dall

Breiziz, va henvroiz karet,
Hirio, siwaz, me a zo koz.
Nag a bed gwech em-eus sonet
Da zañsal en deiz hag an noz,
Ha mar plij gand santez Anna
E klevoh c'hoaz war an dachenn,
Son skiltruz va bombard velen
O lakaad tud or Breiz da drida.

Diskan

Me eo Matilin an dall
Ar bombarder laouen,
A laka 'n dud da zañsal
Diwar va barrikenn :
Eun taol sut ! ha souden
Paotred skañv da'n abadenn.
Eur bomm sonn, ha raktal,
Paotred o fringal !gê.

Yaouank e kollis ar gweled...
An eostik, ma lavarar mad,
A gan flourroh en e gaoued
Pa vez dallet e zaou lagad :
An dall a gêrig Kemperle,
En e lochenn war ribl an dour,
Evel an eostik a zon flour
Etre an Izol hag an Elle.

Yannig-ar-Japel, em hichenn
A hoari gand e viniou.
Dreist-oll pa zun bord e werenn
Evid souplad e vuzellou,
Nag eñ a sko, Yann va homper,
Gand e zonerezig lirzin...
Ha d'e heul pa sko Matilin
Eo marz gweled penaoz e fringer.

Bet on e Pariz, eun devez,
O seni dirag ar Roue,
Hag eñ koulz ha tud e balez,
Gand ar blijadur a hoarze,
A hoarze kreñv, a hoarze pell
Heb galloud mired da hoarzin
O klevoud an dall Matilin
O tistaga toniou Breiz-Izel.

Malo-Korred a Gêr-Ahez,
Kenta grenadour a Vro-Hall,

A veritas kleved ivez
Sonerez Matilin an Dall ;
A-dost, a-bell e tereded,
Da weled patrom ar zoudard,
Ha da gleved mouez va bombard
O kana enor ar Vretoned.

Kalz all⁶ a vije pinvidig
Ha ganin-me ne jom netra
Nemed isign⁷ va bombardig
Da hounid va zammig bara.
Med a ze pikol forz ne ran :
Me 'zono keit ha ma vevin
Ha deiz va maro ne gollin
Nemed va bombard ha va diskan.

J. Quéré. (Plouenan 1825 – Kastellin 1898)

⁶ Kalz all : Kalz re all.

⁷ isign : ?

Julig ar Ververo

Mez 'gave din, gwech dimezet,
Julig ar ververo,
N'am-ije greet netra ebed,
Juliver tonti, juliver tonton,
Julig ar ververo,
Daoulagad a skuill daelo'...

Padal e rankan ober toud,
Aoza krampouez ha frita youd⁸.

Ar pezh a gavan gwasoh c'hoaz,
Eo pilad lann gand va zreid noaz.

Dimezet on d'eun ever gwin
A ya d'an davarn beb mintin.

Ar gwin a ev 'leiz e werenn
N'eo ket gwin ruz, med gwin melen.

D'an davarn e ya mintin mad,
D'ar gêr e teu gwall ziwezad.

Neuze 'komañs al langachou,
Ar malloziou, ar bahadou.

Ne glevan ken nemed : « Kerz kuit !
An ti 'zo din, ar mêz 'zo dit ! »

An dud yaouank, pa zimezont,
Ne ouzont ket petra 'reont.

C'hwi, tud yaouank, dizimez c'hoaz,
'Raog dimezi, grit mad ho choaz !...

⁸ youd : leoneg : yod.

Va zi bihan

I

A bep tu em-eus redet
Da glask va eurusted,
D'heul va labour, da hounid va bara...
Mez d'ar gêr, pa zistroan,
Em halon e tañvan
Al levez, ar blijadur vrasa.
Pa zeu 'n avel da hweza,
Ar mor braz da eonenna,
Pa ziroll ar wall-amzer, er goañv,
O ! nag eo dudiuz
Chom er goudor evuruz,
Er gêr, en va zi karantezuz.

Diskan

O ! me da gar, ti va zadou,
Muioh eged an oll deñzoriou,
Karget laouen
A sklêrijenn,
Ti koz,
Te 'zo 'vel eur baradoz !

II

Ro degemer d'ar bugel
Distroet d'e gavell,
Ro din nerz, deus da floura va halon...
Me 'wel aze, damguzet,
Va hadorig vourret,
He divreh astennet war-zu ennon.
An horolaj o seni
A sko 'vel kaniri,
Hag a laka va gwad oll da vervi...
O ! va zi benniget,
Da vousec'hoarzhou entanet,
A laka da dridal va spered !...

Paotr Treoure. Troet diwar ar hembraeg.